

Truyện Từ Qur'an - Nabi Musa عليه السلام & Khudhir عليه السلام -

قصص القرآن - موسى عليه السلام مع الخضر عليه السلام -

< اللغة الفيتنامية >

Abu Hisaan Ibnu Ysa

أبو حسان ابن عيسى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Nhân danh Allah, Đáng Rất Mực Độ Lượng,

Đáng Rất Mực Khoan Dung

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ وَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِلَهُ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ، وَقَيُّومُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ، وَمَالِكُ يَوْمِ الدِّينِ ﴿بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ سَبَّحَتْ لَهُ السَّمَاوَاتُ سَبْعًا وَأَمَلَا كُهَا، وَالنُّجُومُ وَأَفْلاكُهَا، وَالْبِحَارُ وَحَيْثَانُهَا، يُسَبِّحُ لَهُ كُلُّ حَيٍّ وَمَيِّتٍ وَكُلُّ رَطْبٍ وَيَابِسٍ ﴿وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ﴾ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، كَلِمَةً مِنْ أَجْلِهَا خَلَقَ اللَّهُ الْأَرْضَ وَالسَّمَاوَاتِ، وَأَنْزَلَ الْكُتُبَ، وَشَرَعَ الشَّرَائِعَ، وَأَرْسَلَ الرُّسُلَ. أَشْهَدُ بِهَا شَهَادَةً أَتَوَلَّىٰ بِهَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا، وَأَبْرَأُ بِهَا مِنْ كُلِّ مَا يُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ ظُلْمًا وَزُورًا وَبُهْتَانًا، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَصَفِيُّهُ وَخَلِيلُهُ، خَيْرُهُ مِنْ خَلْقِهِ، أَدَى الْأَمَانَةِ، وَبَلَّغَ الرِّسَالَةَ، وَنَصَحَ الْأُمَّةَ، وَكَشَفَ اللَّهُ بِهِ الْعُمَّةَ. اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَيْهِ، وَعَلَىٰ آلِهِ الطَّاهِرِينَ، وَزَوْجَاتِهِ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ، وَأَصْحَابِهِ الطَّيِّبِينَ، وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَىٰ يَوْمِ الدِّينِ، قَالَ رَبُّ الْعَالَمِينَ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُونَنَّ إِلَّا وَآنتُمْ مُسْلِمُونَ﴾

Thân hữu Muslim, Allah đã kể rất nhiều câu chuyện trong Thiên Kinh Qur'an nhằm rất nhiều mục đích khác nhau, một trong những mục đích đó là để thể hệ tín đồ Muslim hiện tại và sau này lấy đó mà làm gương hoặc lấy đó mà cảnh tỉnh bản thân và khuyên cáo người khác. Một trong những câu chuyện được Allah kể trong Qur'an là câu chuyện của Nabi Musa عليه السلام và Khudhir ⁽¹⁾ عليه السلام, câu chuyện đó có phần mở đầu được ghi trong bộ Saheeh Al-Bukhari do Ibnu A'baas رضي الله عنه nói: Ông Ubai bin Ka'b رضي الله عنه kể tôi nghe rằng: Sau khi Musa عليه السلام đã đứng trước bộ tộc Isra-il thuyết giảng làm cho tất cả mọi người đều rơi lệ và sợ hãi, có một người đàn ông đi theo mà hỏi: Thừa Nabi của Allah, trên thế gian này còn có ai có kiến thức uyên bác hơn Nabi không? Musa عليه السلام đáp: Không. Thế là Musa عليه السلام bị Allah khiển trách và báo cho biết rằng Ngài có một bề tôi tên Khudhir عليه السلام có kiến thức uyên bác hơn Người. Lập tức Musa عليه السلام xin Allah chỉ đường đến gặp người đó để trao đổi thêm kiến thức. Allah cho biết người đó ở tại điểm giao nhau của hai đại dương. ⁽²⁾ Musa عليه السلام hỏi làm sao nhận biết được

- ⁽¹⁾ Khudhir có ý kiến cho rằng ông là Nabi và có ý kiến cho rằng không chỉ là người sùng đạo đức hạnh và ý kiến đúng nhất ông là Nabi.
⁽²⁾ Có ý kiến cho rằng hai đại dương đó thuộc hai quốc gia Hi Lạp và Ba Tư, nhưng ý kiến đúng nhất là ở vùng bán đảo Sina ở phía đông Ai Cập.

đã đến nơi, thì Allah bảo Musa عليه السلام mang theo con cá đã chết đựng trong giỏ đến khi đánh mất con cá thì chính là lúc gặp được Khudhir عليه السلام. Thế là Musa عليه السلام đã lấy con cá chết đựng trong giỏ để làm thức ăn và mang theo một tiểu đồng để phục vụ, đó chính là Yuse' bin Noon. ⁽³⁾ Sự kiện đó được Allah kể ở chương Al-Kahf (số 18) từ câu 60 đến câu 82, Allah phán:

﴿وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِفَتْنِهِ لَآ أَبْرُحُ حَتَّىٰ أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦٠﴾﴾

﴿Và (hãy nhớ lại) khi Musa bảo học trò (Yuse' bin Noon) của Y rằng: “Ta sẽ không bỏ cuộc mãi cho đến lúc Ta đến tận nơi tiếp giáp của hai vùng biển hoặc Ta sẽ tiếp tục cuộc hành trình vô hạn định.”﴾

﴿فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٦١﴾﴾

﴿Nhưng khi hai thầy trò đến chỗ tiếp nhau của hai biển (thầy trò ngồi nghỉ trên tảng đá thì Musa thiếp đi). Lúc đó, (cậu tiểu đồng chứng kiến) con cá do mình giữ (trong cái giỏ) đã nhảy khỏi giỏ xuống biển mà thoát thân.﴾

﴿فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتْنِهِ ءَاتِنَا غَدَاءَنَا لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴿٦٢﴾﴾

﴿(Tỉnh dậy) thầy trò tiếp tục lên đường đến khi mệt lã thì Musa bảo trò: “Con hãy dọn thức ăn trưa cho Ta, quả thật, Ta rất mệt do chiến đi quá dài này.”﴾

﴿قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ وَمَا أَنسَنِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ

سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ﴿٦٣﴾﴾

﴿(Yuse' bin Noon) thưa: “Thầy còn nhớ chỗ phiếm đá mà chúng ta đã ngồi nghỉ không, tại đó con cá đã nhảy đi mất nhưng trò quên báo với Thầy, chắc chắn là do Shaytaan làm cho trò quên kể chuyện lại cho Thầy biết về sự ra đi kỳ diệu của con cá.”﴾

﴿قَالَ ذَٰلِكَ مَا كُنَّا نَبِغُ فَأَرْتَدَّا عَلَىٰ ءَأْتَارِهِمَا قَصَصًا ﴿٦٤﴾﴾

﴿(Musa) bảo: “Đó chính là điểm mà Ta muốn đến.” Thế là thầy trò lần theo vết cũ mà trở lại phiếm đá lúc nghỉ ngơi để tìm người (Allah đã nhắc).﴾

﴿فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا ءَاتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِن لَّدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٥﴾﴾

﴿Tại đó hai thầy trò gặp được bè tôi (tên Al-Khudhir) của TA, Y đã được TA ban cho tính biết thương người và truyền dạy Y kiến thức cao thâm.﴾

﴿قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَىٰ أَنْ تُعَلِّمَ مِنِّي مِمَّا عَلَّمْتَ رُشْدًا ﴿٦٦﴾﴾

﴿Musa thỉnh cầu (Khudhir): “Thưa Thầy, Tôi muốn được đi theo Thầy để học hỏi một ít kiến thức cao thâm mà (Allah) đã truyền đạt cho Thầy?”﴾

⁽³⁾ Yuse' bin Noon sau khi Nabi Musa عليه السلام qua đời ông trở thành Nabi kế thừa.

﴿قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٧﴾﴾

﴿(Khudhir) đáp: “Chắc chắn Ngươi sẽ không đủ nhẫn nại đi cùng Ta đâu.”﴾

﴿وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ﴿٧٨﴾﴾

﴿“Thế thì làm sao Ngươi có thể nhẫn nại được về những điều ngoài tầm hiểu biết của Ngươi.”﴾

﴿قَالَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٧٩﴾﴾

﴿(Musa) đáp: “Insha Allah (nếu Allah muốn) Thầy sẽ thấy được ở Tôi là người biết chịu đựng và Tôi sẽ không cãi lại mệnh lệnh Thầy đâu.”﴾

﴿قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَن شَيْءٍ حَتَّىٰ أَحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٨٠﴾﴾

﴿(Khudhir) đáp: “Nếu Ngươi đã nhất định đi theo Ta thì Ngươi không được thắc mắc hỏi Ta bất cứ điều gì cho đến khi Ta kể cho Ngươi nghe sự việc.”﴾

﴿فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخَرَقْتَهَا لِشُغْرِكَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ﴿٨١﴾﴾

﴿Thế là hai Người xuất phát ra đi, mãi đến khi lên trên một con thuyền thì (Khudhir) lại làm thủng con thuyền đó. (Musa) lên tiếng: “Thầy có ý định nhân chìm hết mọi người trên thuyền sao mà Thầy lại đâm thủng mạng thuyền, quả thật, hành động của Thầy thật ngớ ngẩn.”﴾

﴿قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٨٢﴾﴾

﴿(Khudhir) nói: “Chẳng phải Ta đã báo trước rằng Ngươi không đủ nhẫn nại đi cùng Ta sao !”﴾

﴿قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا ﴿٨٣﴾﴾

﴿(Musa) xin lỗi: “Xin Thầy đừng bắt lỗi điều mà Tôi trót quên và xin đừng làm khó dễ Tôi trong việc theo Thầy học hỏi kiến thức”﴾

﴿فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ قَالَ أَقْتَلْتَنِي بِنَفْسِي لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا ﴿٨٤﴾﴾

﴿٨٤﴾

﴿Rồi hai Người tiếp tục lộ trình, mãi đến khi gặp được một cậu bé thì (Khudhir) lại ra tay sát hại cậu bé đó. Lập tức (Musa) nổi giận mà nói: “Tại sao Thầy lại sát hại một sinh mạng đáng thương một cách vô tội vạ, quả thật, Thầy đã làm một điều khủng khiếp.”﴾

﴿قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٨٥﴾﴾

﴿(Khudhir) nói: “Chẳng phải Ta đã bảo với Ngươi rằng Ngươi không đủ nhẫn nại đi cùng Ta sao !”﴾

﴿قَالَ إِنْ سَأَلْتِكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَحِّبْنِي ۖ قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا ﴿٧٦﴾﴾

﴿(Musa) hạ mình hứa: “Kể từ đây, nếu như Tôi còn hỏi Thầy điều gì nữa thì Thầy đừng cho Tôi theo, lúc đó, Thầy đủ lí do khurót từ yêu cầu của Tôi.”﴾

﴿فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطَعَمَا أَهْلَهَا فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّفُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقُضَ فَأَقَامَهُ ۗ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا ﴿٧٧﴾﴾

﴿Hai Người tiếp tục lên đường, mãi đến khi đến một ngôi làng (thì cả hai đều đói) nên đã hỏi xin thức ăn nhưng cả hai bị dân làng cự tuyệt. Lúc đó (Khudhir) thấy một bức tường muốn ngã thì Ông liền dựng đứng lại cho đàng hoàng. Thấy vậy (Musa) lên tiếng: “Nếu muốn, Thầy hãy đòi tiền công cho việc Thầy vừa làm đó.”﴾

﴿قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ ۚ سَأُنَبِّئُكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٧٨﴾﴾

﴿(Khudhir) đáp: “Chúng ta sẽ phải chia tay từ đây. Nhưng Ta sẽ giải thích cho Ngươi nghe ý nghĩa những việc Ta đã làm mà Ngươi đã không nhân nại được.”﴾

﴿أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْكِينٍ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ أَنْ أَعِيبَهَا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ﴿٧٩﴾﴾

﴿“Về chiếc thuyền là tài sản của những ngư dân nghèo dùng để kiếm sống trên biển. Ta đã cố ý làm hư nó bởi phía trước có một bạo chúa chuyên cưỡng đoạt những chiếc thuyền nguyên vẹn.”﴾

﴿وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا أَنْ يُرْهَقَهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا ﴿٨٠﴾﴾

﴿Còn về đứa trẻ, cha mẹ nó là hai người Mumin (có niềm tin vào Allah), Ta lo sợ với hành động thái quá của nó sau này sẽ làm cho cha mẹ nó chịu theo nó rồi trở thành người lộng quyền và phủ nhận đức tin.”﴾

﴿فَأَرَدْنَا أَنْ يُبَدِّلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِمَّنْهُ زَكَاةً وَأَقْرَبَ رُحْمًا ﴿٨١﴾﴾

﴿“Ta mong rằng Thượng Đế sẽ ban cho cha mẹ nó đứa con khác tốt đẹp hơn nó và có lòng nhân từ.”﴾

﴿وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ ۗ وَمَا فَعَلْتُهُ ۗ عَنْ أَمْرِ ذَاكَ ۗ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٨٢﴾﴾

﴿“Và về bức tường là của hai đứa trẻ mồ côi của thành phố, phía dưới bức tường là kho báu do cha chúng để lại và ông là người sùng đạo (đức hạnh), Thượng Đế của Ngươi muốn cho chúng trưởng thành và tự chúng quật lấy kho báu đó, một hồng ân từ Thượng Đế Ngươi, và Ta đã không tự ý mình làm

tất cả mọi chuyện. Đó chính là ý nghĩa tất cả mọi điều mà Người không đủ nhãn nại chờ đợi.”﴿

Những bài học rút ra từ câu truyện:

1- Kiến thức con người dù có uyên bác đến đâu cũng chỉ là ít ỏi, có chừng mực, có giới hạn như Allah đã phán:

﴿وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾﴾ يوسف: 76

﴿**Và bên trên tất cả mọi kiến thức uyên thâm là Đấng Tinh Thông.**﴾ Yusuf: 76 (chương 12), Allah phán ở chương khác:

﴿وَمَا أوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٥﴾﴾ الإسراء: 85

﴿**Và cho dù các người có trao dồi kiến thức ra sao thì cũng chỉ là tí xíu.**﴾ Al-Isra: 85 (chương 17),

Và Khudhir عليه السلام nói với Musa عليه السلام khi thấy con chim mỏ xuống mặt biển: **“Kiến thức của Ta cộng thêm kiến thức của Người so với kiến thức của Allah giống như hình ảnh con chim mỏ xuống mặt biển.”**

2- Việc trao dồi kiến thức không dừng lại ở địa vị, chức phận hoặc tuổi tác, không phân biệt người thầy có địa vị sang hèn hoặc có danh phận cao thấp hoặc có tuổi đời nhỏ hơn, bởi với kiến thức và địa vị như Nabi Musa عليه السلام mà vẫn ham muốn học hỏi kiến thức với người uyên bác hơn Người và Người đã không quản ngại khó nhọc trên đường đi để học hỏi kiến thức. Trong khi Musa có địa vị cao hơn Khudhir عليه السلام, vậy mà vẫn hạ mình xin đi theo để học hỏi kiến thức. Đó chính là đạo đức của một học trò đối với người thầy, mỗi người Muslim cần phải học hỏi tính cách này từ Nabi Musa عليه السلام.

Có lần mọi người hỏi Imam Ahmad bin Hambal رحمته الله: **“Thưa Imam, Imam đã đạt được địa vị và kiến thức như thế này mà vẫn còn họ hỏi nữa sao ?”** Imam đáp: **“Ta và nghiên mực sẽ cùng vào cõi mộ, ta sẽ không ngừng việc học hỏi cho đến khi ta bị đưa vào mộ.”**

Imam Al-Bukhari đã ghi trong sách rằng vị Sahabah Jaabir رضي الله عنه đã du hành một tháng tròn chỉ vì để học hỏi một Hadith từ Abdullalh bin Unais رضي الله عنه.

3- Vợ con và tài sản là một hồng phúc vĩ đại mà Allah ban tặng cho con người. Tuy nhiên, qua hồng phúc đó lại là một bài toán khó để thử thách con người, như đã phán:

﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ﴿٢٨﴾﴾ الأنفال: 28

﴿**Và các người hãy nhớ rằng: “Tài sản và con cái của các người chính là một thử thách.”**﴾ Al-Anfaal: 28 (chương 8). Allah thử thách con người sau khi đã ban cho con cái và tài sản để Ngài xem y có biết tạ ơn Ngài hay sẽ bội ơn Ngài, để xem y có vì con cái, vì số tài sản đó mà quên đi bản phận với Allah không.

Ở chương khác Allah phán:

﴿وَتَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً﴾ الأنبياء: 35

﴿Và TA (Allah) dùng điều tốt đẹp và điều xấu để thử thách các người.﴾ Al-Ambiya: 35 (Chương 21), điều tốt đẹp mà Allah ban cho con người là sự hưng thịnh giàu có còn điều xấu là tai nạn và nghèo khổ để xem con người biết tạ ơn hay bội ơn, biết kiên nhẫn hay trách móc. Allah phán ở chương Kinh khác:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُلْهِكُمْ ءَمْوَالُكُمْ وَلَا ءَوْلَادُكُمْ عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ﴾ المنافقون: 9

﴿Này hỡi những người có đức tin, các người đừng để tài sản và con cái các người làm các người sao lãng bỏn phận hành lễ Salah bắt buộc. Và ai dám làm như thế thì đó chính là những kẻ thua thiệt.﴾ Al-Munaafiqoon: 9 (chương 63), ở chương khác Allah phán:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ مِّنْ ءَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَّكُمْ فَأَحْذَرُوهُمْ وَإِن تَعَفَّوْا وَتَصَفَّحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ التغابن: 14

﴿Hỡi những người có đức tin, quả thật, trong số người vợ và con cái của các người có người thù nghịch (cản trở) các người (tuân lệnh Allah). Bởi thế, hãy cảnh giác họ (mà cố bảo vệ tôn giáo), nhưng nếu các người lượng thứ bỏ qua và tha thứ cho họ thì quả thật Allah là Đấng Hằng Tha Thứ, Đấng Rất Mực Khoan Dung.﴾ Al-Taghaa-bun: 14 (chương 64).

4- Khi thể hệ cha mẹ ngoan đạo, biết kính sợ Allah thì thể hệ con sẽ được Allah chăm lo và bảo vệ giống như Allah đã bảo vệ kho báu của hai đứa trẻ mồ côi chỉ vì cha chúng là người sùng đạo.

5- Chỉ Allah duy nhất mới thông tin chuyện huyền bí. Sở dĩ Khudhir عليه السلام biết trước sự việc là do Allah thiên khải cho riêng Người và chỉ có giới Rasul mới được Allah thiên khải cho thiên cơ huyền bí, bởi Ngài phán:

﴿عَلِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا﴾ إِلَّا مَن أَرْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ﴾ الجن: 26 - 27

﴿Duy chỉ (Allah) mới tin thông mọi việc huyền bí mà không một ai có thể cập nhật được * Ngoại trừ những ai được Ngài hài lòng cho phép trong số Rasul.﴾ Al-Jin: 26 - 27 (chương 72).

Qua câu Kinh ai tự xưng mình là Waly thông tin thiên cơ diệu đoán, ta được ban cho điều huyền bí, tất cả quả là lời dóc láo, dối trá, lừa gạt.

6- Con người càng hiểu biết thì lòng kiên nhẫn cũng càng cao, còn người kém kiến thức thì lòng chịu đựng càng mỏng manh, bởi Khudhir عليه السلام đã khẳng định ngay từ đầu rằng Musa عليه السلام sẽ không có khả năng kiên nhẫn.

7- Islam luôn xem trọng mạng người và đặt mạng người lên hàng đầu, bởi Musa عليه السلام đã không quan tâm đến chiếc thuyền lúc bị Khudhir عليه السلام đục mà chỉ quan tâm đến những người trên thuyền.

